

Llei i dignitat humana

DR. RAMON PRAT I PONS
PROFESSOR EMÈRIT DE LA FACULTAT
DE TEOLOGIA DE CATALUNYA

Els cristians del segle XXI som els seguidors de Jesucrist, un home com nosaltres, en qui hi habita en plenitud la tendresa de Déu, vessada al món per mitjà de l'Esperit Sant. En la meua tasca de prevere i de teòleg cristià, he dedicat tota la vida a reflexionar a l'entorn d'aquest esdeveniment cim de la humanitat i en la seva capacitat d'ajudar l'ésser humà a viure amb pau i sentit en mig de les turbulències de la vida.

El punt de partida de la comunitat cristiana universal fou dramàtic. Efectivament, quan l'amor intern de Déu s'encarnà en la persona de Jesús de Natzaret dins la història, ara fa dos mil anys, els dirigents del Poble de l'Antiga Aliança, que esperaven el Salvador del món, quan es va encarnar el van perseguir amb la llei de Moisès (que era la constitució revelada per Déu al Poble d'Israel), el van condemnar i el van executar clavant-lo en una creu. Tanmateix, aquell fracàs es va transformar en victòria per mitjà de la seva resurrecció. Aquesta victòria de la força de la veritat sobre la veritat de la força, continua viva dins l'aventura humana, des de la diada de la Pentecosta

fins avui. El drama inicial del cristianisme, doncs, ens planteja una pregunta sobre el sentit de la llei i la seva relació amb la dignitat humana, el bé comú dels pobles i el projecte de Déu sobre la història. Aquest mateix origen de l'Església de Crist, ens pot ajudar a contestar la pregunta sobre el sentit i els límits del dret i de la seva realització política.

La teologia, en el seu objectiu i mètode propis, que brollen del projecte de Déu sobre la història—el model de les benaurances (Mt. 5, 1-12), operatives en les obres de misericòrdia (Mt. 25, 31 – 46), actualitzades en l'ensenyament social de l'Església— té un respecte profund per la ciència política i pel dret, perquè Occident és el resultat de la raó grega, el dret romà i l'escala de valors cristians. Per això la llei és necessària, perquè és una mediació per articular unes relacions humanes justes i pacificadores, però tot seguit hem d'afegir que la llei no és una finalitat en si mateixa, sinó un mitjà, que s'ha d'anar adaptant contínuament a les noves situacions personals i socials que emergeixen dins del dinamisme de la història. El mateix Crist

ho va proclamar en afirmar que l'home no està fet pel dissabte (la llei), sinó el dissabte per l'home (Mc. 3, 1-6).

La clau de l'harmonia entre la llei i la dignitat humana consisteix en la pràctica d'un respecte sincer als drets humans individuals, als drets socials especialment dels més febles i marginats, als drets dels pobles, i als drets ecològics de la natura. Tots aquests drets es fonamenten en el respecte als drets de Déu sobre la Terra, perquè Déu és el fonament i garant de la dignitat de l'ésser humà, dels pobles i de les futures generacions que tenen dret a rebre una Terra en condicions i com la Casa Comuna de la humanitat. Tanmateix, quan aquests límits no son respectats autènticament, la llei esdevé un bumerang que es gira en contra de la mateixa societat. Una imatge plàstica de la vida diària ens pot ajudar a entendre la grandesa i els límits de l'ús de la llei: L'infant necessita anar vestit, però quan un nen es fa gran i els pantalons li queden curts, hi ha dues solucions: fer uns pantalons nous ajustats a la seva mida, o bé tallar-li la cama.